

Погорецька А.О.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

ПРАВОВИЙ СТАТУС ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Питання щодо правового статусу фермерського господарства, є доволі актуальними на сьогоднішній день. Дослідженнями правового статусу фермерського господарства й окремих аспектів його діяльності займаються в Україні В.І. Семчик, Н.І. Титова, О.О. Погрібний, Н.М. Оніщенко, Т.П. Проценко, М.С. Долинська, М.В. Шульга, В.П. Жушман, П.Ф. Кулинич, В.Ю. Уркевич та інші представники науки аграрного права.

Фермерське господарство одна з перспективних організаційно-правових форм ведення сільського господарства, яка сприяє самостійності й зацікавленості виробника в кінцевих результатах роботи. Існування фермерства в Україні пов'язане передусім із виникненням інституту приватної власності на землю, а відповідно зі зміною юридичної природи майнових відносин на селі. Тобто воно стосується найважливіших положень аграрної реформи в Україні й формує нового та перспективного суб'єкта аграрно-правових відносин [4].

Правовими засадами у регулюванні всієї фермерської діяльності на сам перед виступають Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р., Закон України «Про фермерське господарство» від 19 червня 2003 р., «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» від 15 травня 2003 р., інші нормативно-правові акти.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про фермерське господарство» фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону [1].

За даними статистики в Україні на 1 липня 2013 року налічувалося 40,9 тис. фермерських господарств, повідомила Державна служба статистики. Згідно з повідомленням, на вказану дату у користуванні фермери мали 4,4 млн. га землі, зокрема 4,3 млн. га ріллі. В середньому на одне фермерське господарство до 1 липня припадало 109 га сільгоспугідь [6].

Правову базу для створення та припинення існування фермерського господарства створює законодавство, яке можна поділити на три групи:

1) загальне законодавство, що діє стосовно всіх господарюючих суб'єктів;

2) галузеве (земельне, аграрне, цивільне, трудове, фінансове та інше) законодавство, яке закріплює певні однорідні суспільні відносини і торкається фермерського господарства;

3) фермерське законодавство, як специфічна спеціалізована, комплексна галузь законодавства, що лише формується як галузеве утворення і яке присвячено лише фермерському господарству.

Щодо загального законодавства, то провідна роль у ньому належить Конституції України. Її прийняття створило досить чіткий правовий фундамент для розвитку галузевого та спеціального, зокрема, фермерського законодавства. У зв'язку з тим, що виникнення пов'язано насамперед з земельними відносинами, важливе значення для цього має ст. 14 Конституції, яка гарантує право власності на землю, а саму землю правомірно оголошує «основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави». Для земельних відносин таким основним законом є Земельний кодекс України, який передбачає право громадян України одержати у приватну власність земельну ділянку перш за все для «ведення фермерського господарства». Підтвердження зазначеної думки можна знайти і в ст. 41-й Конституції України, яка закріплює норму про те, що «право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом». І хоч не зовсім досконало (особливо в частині земель запасу), але такий порядок у законодавстві встановлений (зокрема, щодо паювання земель). Важливе значення для визначення правового статусу фермерського господарства мають конституційні норми щодо підприємництва (ст. 42) [3]. Адже, фермерство є одним з найяскравіших проявів аграрної підприємницької діяльності, і вона згідно з Конституцією, повинна бути під державним захистом (якого дуже потребує). Ст. 42 Конституції України цілком слушно говорить про те, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності [3]. Для фермерів це повинно означати створення знову ж таки певних пільгових державних умов цієї конкурентної підприємницької діяльності, адже ж стартові її умови, для великого давно існуючого КСП і маленького щойно створеного фермерського господарства є дуже різними. Практично це могло б знайти втілення у наданні фермерам пільгових цільових кредитів, звільненні на більш тривалий термін (на п'ять років) не лише від сплати земельного, а й інших податків та державних зборів [5].

Отже розглядаючи правовий статус фермерського господарства на сьогоднішній день в Україні добре розвинений в різних галузях права і закріплене в багатьох нормативно-правових документах та законах, це свідчить, що держава дбає про своїх громадян і зацікавлена у всебічному розвитку фермерства.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
3. Конституція України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Погрібний О.О. Аграрне право України / О.О. Погрібний, Н. О. Багай, В.К. Гуревський [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/category/5/4/12/>.
5. Проценко І. М. Особливості правового статусу фермерських господарств в Україні / І. М. Проценко, О. О. Замерлов // Юридична наука. -2012. -№ 2. С. 38-43 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/jnn_2012_2_6.pdf.
6. Сайт «Уніан» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.unian.ua/society/822209-derjstat-vpershe-oprilyudniv-statistiku-fermerskih-gospodarstv.html>.

Дудник В.І.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПРОЦЕСУ ЦІНОУТВОРЕННЯ**

Стимулювання господарської активності, підприємництва, ощадливості тісно пов'язане із процесом ціноутворення. Поняття сутності ціни, механізму її утворення має особливе значення для розуміння багатьох процесів господарського життя суспільства, вибору товаровиробником правильної тактики поведінки у різних економічних ситуаціях.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про ціни і ціноутворення», політика ціноутворення є складовою частиною загальної економічної і соціальної політики України і спрямована на забезпечення:

- 1) рівних економічних умов і стимулів для розвитку всіх форм власності, економічної самостійності підприємств, організацій адміністративно-територіальних регіонів республіки;
- 2) збалансованого ринку засобів виробництва, товарів і послуг;
- 3) протидії монопольним тенденціям виробників продукції, товарів і послуг;
- 4) об'єктивних співвідношень у цінах на промислову і сільськогосподарську продукцію, що забезпечує еквівалентність обміну;
- 5) розширення сфери застосування вільних цін;
- 6) підвищення якості продукції;